

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Oordeelsvormende raadsbijeenkomst d.d.	9 februari 2026	agendapunt 5
Raadsvergadering, d.d.	2 maart 2026	agendapunt

<i>Portefeuillehouder</i>	Wethouder Marcel Blind
Zaaknummer	45811-2025
Datum B&W-besluit	16 december 2025

Onderwerp
Voorstel tot het vaststellen van het beleidsplan
Klimaatadaptatie en de structurele inzet van de CDOKE-
middelen voor Klimaat en Energie

BIJLAGEN:

1. Beleidsplan Klimaatadaptatie
2. Evaluatie van het Uitvoeringsprogramma
Klimaatadaptatie 2020 – 2026
3. Knelpuntenanalyse wateroverlast
4. Septembecirculaire 2025 Gemeentefonds

AANLEIDING

Olst-Wijhe heeft op het gebied van klimaatverandering een forse opgave. Enerzijds hebben we de opgave om bij te dragen aan het terugdringen van de klimaatverandering door te voldoen aan de uitvoering van taken zoals benoemd in het Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)-advies 'Koersen op Klimaatneutraal', het onderliggende artikel 2-onderzoek en de Bestuurlijke Afspraken Klimaat en Energie. Voor deze taken krijgen we jaarlijks CDOKE-middelen (capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid). Voor 2026 zijn deze middelen als een decentralisatie-uitkering via de septembecirculaire aan de gemeente uitgekeerd (voorheen SPUK-uitkering). Voor 2027 t/m 2030 worden deze middelen uitgekeerd als bijzondere fondsuitkering (BFU)

Anderzijds ligt er de opgave om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen door in te zetten op klimaatadaptatie. In dit voorstel stellen wij u voor met de middelen die we daarvoor van het rijk beschikbaar krijgen (CDOKE-middelen) voor de toekomst volledig in te zetten op de forse opgaven ten aanzien van klimaatverandering. Daarnaast stellen wij u voor het beleidsplan Klimaatadaptatie vast te stellen dat voor een groot deel gefinancierd wordt uit de CDOKE-middelen van het rijk en invulling geeft aan de opgave die we hebben om de gevolgen van klimaatverandering te bestrijden. Het beleidsplan en de uitgevoerde evaluatie is als bijlage opgenomen bij dit voorstel.

U heeft bij de behandeling van de programmabegroting 2026 besloten om de extra middelen als gevolg van taakmutaties bij de septembecirculaire te verrekenen met het begrotingssaldo. In dit voorstel stellen wij u voor deze taakmutatie in te zetten waar de middelen voor bedoeld zijn.

BEOOGD RESULTAAT

Structurele inzet van de CDOKE-middelen voor de forse opgaven die er liggen ten aanzien van klimaatverandering en een vastgesteld beleidsplan Klimaatadaptatie waardoor invulling gegeven kan worden aan de gevolgen van klimaatverandering.

KADER

In de afgelopen periode zijn er meerdere (beleid)ontwikkelingen geweest, zoals:

- [KNMI-klimaatscenario's](#) (2023)
De KNMI'23-klimaatscenario's vertalen de nieuwe inzichten en onderzoeksresultaten uit het meest recente IPCC-rapport (2021) naar Nederland. De KNMI'23-klimaatscenario's bestaan uit vier paden die een mogelijk toekomstig klimaat in Nederland rond 2050, 2100 en 2150 beschrijven.
- De knelpuntenanalyse uit 2019 (ook wel stresstest genoemd).

- [Landelijke maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving](#) (2023)
De maatlat maakt duidelijk hoe klimaatadaptief bouwen eruitziet. Het instrument beschrijft de landelijke doelen en prestatie-eisen en geeft richtlijnen voor de thema's wateroverlast, droogte, hitte, biodiversiteit, bodemdaling en gevolgbepierking overstromingen.
- [Regionale Sponsstrategie](#) (NOVEX Regio Zwolle)
Eén van de overkoepelende programma's van Regio Zwolle om toe te werken naar de regionale ambitie om klimaatadaptief te groeien.
- [Omgevingsvisie Olst-Wijhe 2050](#)
Volgens de Omgevingsvisie is Olst-Wijhe in 2050 een 'waterrijke en groene' gemeente en is het principe 'water en bodem sturend' de basis bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast zetten we in op de thema's hittestress, wateroverlast, droogte, gevolgbepierking overstromingen en biodiversiteit. Tot slot wordt in de Omgevingsvisie ingezet op een energieneutraal Olst-Wijhe in 2050.
- [Sociale toekomstvisie](#)
Klimaatadaptatie gaat niet enkel over de fysieke maatregelen. Het is inherent verbonden aan het sociale domein. Denk bijvoorbeeld aan het effect op hoog-risicogroepen door hitte gerelateerde sterfte en de invloed van een groene leefomgeving op de lichamelijke en geestelijke gezondheid.
- Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)-advies 'Koersen op Klimaatneutraal'
- Bestuurlijke Afspraken Klimaat en Energie
- Ruimtelijke visie duurzame energie 2019
- Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2025-2026
- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (moet nog in werking treden)
- Klimaatakkoord

ARGUMENTEN

Klimaatadaptatie

1. De aanpak van Olst-Wijhe op klimaatadaptatie is op dit moment niet voldoende om ons goed voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
2. Olst-Wijhe heeft zich als doel gesteld om een groene, waterrijke en duurzame woongemeente te zijn. In de Omgevingsvisie is op hoofdlijnen de strategie op het gebied van Klimaatadaptatie uitgezet. Met het Beleidsplan Klimaatadaptatie geven we invulling aan de hoofdpoging: Olst-Wijhe is in 2050 een groene en waterrijke gemeente.
3. Om daadwerkelijk verschil te kunnen maken, zijn voldoende financiële middelen en beleids capaciteit nodig. Tot nu toe is voor Klimaatadaptatie slechts een beperkt bedrag van €12.500 structureel beschikbaar. Zonder extra investeringen kunnen de beleidsdoelen niet worden waargemaakt.
4. De in het beleidsplan Klimaatadaptatie opgenomen doelen en acties zijn ambitieus, maar naar ons oordeel realistisch voor Olst-Wijhe.

Terugdringen klimaatverandering

5. De recent gepubliceerde Klimaat- en Energieverkenning 2025 geeft aan dat Nederland het wettelijke klimaatdoel in 2030 niet haalt. Er moet veel gebeuren om in 2050 klimaatneutraal te zijn, zoals we in het Klimaatakkoord hebben afgesproken. We lopen hierin achter. De opwarming van de aarde gaat sneller dan verwacht, met een veranderend klimaat als gevolg.
6. In de Omgevingsvisie 2050 is opgenomen dat we ons gaan inzetten voor een energieneutraal Olst-Wijhe in 2050.

Algemeen

7. Gelet op de forse opgave naar de toekomst, vinden we het niet verantwoord om te wachten op een nieuw bestuursakkoord. Door uitstel wordt de toekomstige opgave groter en duurder.

DRAAGVLAK EN PARTICIPATIE

Het inwonerpanel is ingezet bij de ontwikkeling van het beleidsplan Klimaatadaptatie. In het inwonerpanel vroegen we onze inwoners naar hun ervaringen in Olst-Wijhe met hittestress en wateroverlast, welke

maatregelen zij hiervoor zelf al hebben genomen in hun tuin en hoe zij de rol van de gemeente én zichzelf zien bij het omgaan met de gevolgen van extreem weer. De resultaten van het inwonerpanel hebben we meegenomen bij het opstellen van het beleidsplan Klimaatadaptatie.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Toelichting op CDOKE-middelen

De gemeente ontvangt vanaf 2023 middelen vanuit het Rijk voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid (CDOKE: Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie). Deze middelen zijn bedoeld om de gemeentelijke capaciteit structureel te versterken, zodat wij onze wettelijke taken op het gebied van klimaat en energie kunnen uitvoeren. Het Rijk heeft zekerheid gegeven over deze middelen tot en met 2030. De vorm van uitkering wijzigt in deze periode:

- 2023-2025: via een specifieke uitkering (SpUk)
- 2026-2027: via een decentralisatie-uitkering (DU)
- Vanaf 2028: via een bijzondere fondsuitkering (BFU)

Ondanks deze technische wijziging blijft het doel en de beschikbaarheid van de middelen ongewijzigd. Op basis van deze langjarige toezegging kwalificeren de CDOKE-middelen als structurele baten. Dit betekent dat wij deze middelen structureel opnemen in de begroting en meerjarenraming, zodat tegenover structurele lasten (zoals personele inzet) ook structurele dekking staat. Hiermee voldoen wij aan het BBV-principe van een structureel en reëel evenwicht.

De inzet van deze middelen is primair gericht op versterking van de gemeentelijke organisatiecapaciteit voor klimaat- en energietaken en uitvoering van wettelijke verplichtingen en lokale ambities op het gebied van duurzaamheid. De omvang van de middelen neemt toe in de periode tot 2030, conform de afspraken met het Rijk. Eventuele wijzigingen in de verdeelsystematiek of verantwoording worden verwerkt zodra deze bekend zijn.

Inzet van de middelen in de periode 2026 en verder

Voor het jaar 2026 ontvangt de gemeente volgens de septembercircular 2025 € 628.000 aan CDOKE-middelen. Dit bedrag is al verwerkt in de begroting 2026 en staat daar als een structurele inkomstenpost bij de algemene uitkering. Dit komt door de wijziging van de uitkering van SPUK naar decentralisatie-uitkering (DU).

Voor de jaren 2027 tot en met 2030 is het exacte bedrag nog niet definitief vastgesteld en daarom nog niet opgenomen in de meerjarenraming. Omdat het Rijk wel zekerheid heeft gegeven dat deze middelen beschikbaar blijven, stellen we voor om € 628.000 structureel op te nemen voor deze jaren. Daarnaast wordt voorgesteld om deze middelen – zowel die van 2026 als die van 2027-2030 – te gebruiken voor het uitvoeren van plannen op het gebied van klimaat en energie.

Om invulling te geven aan beide opgaves binnen het thema klimaatverandering is immers voldoende capaciteit en uitvoeringsmiddelen nodig. Hiervoor vragen wij u om de middelen (CDOKE) die we ontvangen van het rijk voor het terugdringen van klimaatverandering en de gevolgen ervan structureel in te zetten voor capaciteit en uitvoeringsmiddelen. Voor capaciteit is dit al voor € 259.000,- met CDOKE-middelen structureel ingevuld in de begroting. Daarnaast is uit de CDOKE-middelen een bedrag van € 98.000,- structureel in de begroting opgenomen voor externe inhuur.

CDOKE	2026	2027	2028
Beschikbaar	€ -628.000,00	€ -628.000,00	€ -628.000,00
Reeds ingezet ter dekking begrotingssaldo	€ 43.000,00	€ -	€ -
Reeds ingezet voor beleidscapaciteit duurzaamheid	€ 259.000,00	€ 259.000,00	€ 259.000,00
Reeds ingezet voor externe diensten volgens uitvoeringsprogramma's	€ 98.000,00	€ 98.000,00	€ 98.000,00
Subtotaal resterend	€ -228.000,00	€ -271.000,00	€ -271.000,00
In te zetten op grond van beleidsplan klimaatadaptatie	€ 130.000,00	€ 142.500,00	€ 142.500,00
In te zetten voor bestaande capaciteit duurzaamheid	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00
Te reserveren voor uitvoeringsprogramma's klimaat en energie 2027 e.v.	€ 83.000,00	€ 113.500,00	€ 113.500,00
Totaal	€ -	€ -	€ -

Voor de jaren na 2026 wordt voorgesteld de door het rijk beschikbaar gestelde "CDOKE-middelen" voor Olst-Wijhe geheel in te zetten voor de opgaves en ambities binnen Klimaat en Energie zodat we structureel kunnen werken aan de uitvoering van taken zoals benoemd in het Raad voor het Openbaar

Onderwerp Besluit tot het vaststellen van het beleidsplan Klimaatmiddelen en de structurele inzet van de CDOKE-middelen voor Klimaat en Energie

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 december 2025,

gelet op artikel 108, lid 1 en artikel 189 e.v. van de Gemeentewet;

besluit:

1. Het beleidsplan Klimaatadaptatie vast te stellen en daarmee:
 - a. Een budget van € 130.000 in 2026 beschikbaar te stellen voor beleidscapaciteit en uitvoeringsmiddelen en de begroting hierop te wijzigen.
 - b. Het structureel benodigde budget van € 142.500 vanaf 2027 eveneens beschikbaar te stellen en dit te verwerken in de kadernota 2027 voor de meerjarenraming 2027-2030.
2. Een structureel budget van € 15.000 vanaf 2026 beschikbaar te stellen voor de gevolgen van functiewaardering klimaat en energie.
3. De resterende CDOKE-gelden die het Rijk beschikbaar heeft gesteld via de septembercirculaire 2025 van € 83.000 in 2026 en structureel € 113.500 vanaf 2027 te reserveren voor uitvoeringsmiddelen klimaat en energie en dit te verwerken in de meerjarenraming 2027-2030.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d.
De raad voornoemd,
de griffier

de voorzitter

Anne-Marie Holleman

Sietske Poepjes